

Grijeah je propustiti tešku i mučnu izložbu

Crikvenica je u rat ispratila 250 vojnika. Danas se čini malo, no grad na Dubračini imao je tek tri tisuće stanovnika. **Nije se vratilo 19 Crikveničana, Drivenik ostao bez 50 ljudi**

Puška i šljemovi - dio eksponata na crikveničkoj izložbi

Anto RAVLIĆ

CRIKVENICA » Povodom stogodišnjice početka Prvog svjetskog rata u Muzeju Grada Crikvenice otvorena je izložba Zaboravljeni rat 1914-1918. godine. Da prvi veliki globalni sukob ipak nije zaboravljen dokazuje veliki broj posjetitelja na otvaranju izložbe. U gradski muzej pohitali su Crikveničani, ljubitelji povijesti, ali i mnogi čiji su djedovi i pradjedovi sudjelovali u krvoproliću koje je zaključeno s 20 milijuna poginulih. Crikvenica je u rat ispratila 250 vojnika.

Borbe u Galiciji i na Soči

Danas se čini malo, no tada je grad na Dubračini imao tek tri tisuće stanovnika. Kući se nije vratilo 19 Crikveničana. Svaki izgubljeni život je tragedija, no Crikveničani ipak mogu reći da su u svjetskoj klaonici prošli bez velikih žrtava. Što bi mogli reći Driveničani? Malo mjesto ostalo je bez 50 stanovnika. I podijelilo sudbinu Hrvatske koja je iz rata izašla s 200 ti-

Mitraljez iz Velikog rata - ravnateljica Muzeja Silvija Huljina, kustosica Tea Rosić i predsjednik Društva Crikveničana Slavko Matejčić

suća poginulih. Uglavnom u brobama protiv Srbije, u Galiciji i na Soči.

Na otvaranju izložbe govorio je predsjednik Društva Crikveničana Slavko Matejčić, jedan od autora knjige »Crikvenica u Prvom svjetskom ratu«. Matejčićev interes za Prvi svjetski rat, u kojem je sudjelovalo 60 milijuna vojnika, sigurno je vezan uz životni i ratni put njegova djeda Ivana Matejčića Parila koji u rat otišao kao 20-godišnjak. Matejčićev djed se vratio kući, podi-

gao hotel Crikvenica. U Drugom svjetskom ratu nije sudjelovao, no na neki način ga je osjetio jer mu je komunistička vlast po završetku rata uzela hotel. Slavko Matejčić je primijetio da u Crikvenici nema niti jedan spomenik palima u Prvom svjetskom ratu, što svjedoči da je ime izložbe pogodeno. Matejčić je istaknuo da Prvi svjetski rat u Hrvatskoj nije sustavno proučavan.

Autorica izložbe, kustosica crikveničkog muzeja Tea Rosić, istaknula je da se radi o zanimljivoj, ali i o »teškoj i mučnoj izložbi«. Sjećanja na rat žive u obiteljima sudionika, rekla je kustosica Rosić i zahvalila Društvu Crikveničana, svim muzejskim ustanovama i obiteljima koje su posudile svoje uspomene iz Velikog rata.

Na izložbi se mogu doznati sudbine nekoliko crikveničkih vojnika koji su ratni put završili zarobljavanjem. Anton Radil unovačen je s nepunih 19 godina, najmlađi je sudionik rata iz Crikvenice. S talijanskog bojišta prebačen

» U Crikvenici nema niti jedan spomenik palima u Prvom svjetskom ratu, što svjedoči da je ime izložbe pogodeno

Slavko Matejčić

Bit će plača i nevolje ljute

Kako je Crikvenica doživjela sam početak rata, svjedoči zapis župnika Antuna Rigonija koji je u spomenici župe Uznesenja Blažene Djevice Marije zapisao: »U noći od 25. do 26. srpnja puče glas da je naredena sveopća mobilizacija. Ta je vijest porazno djelovala na sve. Gosti odlaze u velikom broju. Uzrujanost je neopisiva. 28. srpnja izašao je manifest kraljev na sve narode monarhije pozivajući ih pod oružje protiv Kraljevine Srbije. Bit će plača i nevolje ljute.«

Pješice kroz cijeli Sibir

Mate Katnić Vlah zarobljen je u Galiciji. Iz drugog rata, ide u drugi. U građanskom ratu u Rusiji pripadnik je bojne Matije Gupca u Irkutskoj oblasti. Prolazi cijeli Sibir pješice i preko Vladivostoka dolazi brodom do Dubrovnika.

je na istočno. Zarobljen je u Odesi, gdje je u službi ruskog časnika godinu dana. Zanimljiv je povratak kući. Putem je posjetio tri sestre i strica obišavši Češku, Mađarsku, Rumunjsku i Vojvodinu. Nikola Barac iz Grižana zarobljen je s prijateljem Ivanom Golcom iz istog mjesta.

Izložba je otvorena do 31. siječnja, a može se razgledati od utorka do nedjelje od 10-14 sati. Izložbu u Crikvenici, kao i druge izložbe širom Hrvatske, dopudrlo je Ministarstvo kulture Republike Hrvatske.

Spomen na žrtve

Nakon predstavljanja knjige »Crikveničani u Drugom svjetskom ratu« Dubravke Ivančić, Slavka Matejčića, Anke Pravidice i Ivce Šegote prije četiri godine, izložba je drugi prilog Crikvenice kojim se želi izbrisati zaborav na sudjelovanje Hrvata u Prvom svjetskom ratu. Već četvrt stoljeća su iza nas vremena u kojima hrvatska povijest u tom razdoblju nije bila zanimljiva niti podobna. Možda je vrijeme da se razmisli o trećem prilogu. Jednom spomenu na žrtve Crikvenice i Vinodola u prvom velikom ratu. U međuvremenu, grijeh je propustiti »tešku i mučnu izložbu«.

Kvalitetna i poučna izložba u povodu stogodišnjice početka Prvog svjetskog rata u crikveničkom muzeju